

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze k diplomové práci

Rozbor hospodaření vybrané nestátní neziskové organizace

**Vypracovala : Bc. Eva Brožová
Vedoucí diplomové práce : Ing. Jiří Čermák, Ph.D.**

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Tato diplomova práce je zaměřena na zhodnocení hospodaření nestátní neziskové organizace a porovnání hospodaření s obdobnou organizací. Byly vybrány dva hospice - Hospic Dobrého Pastýře v Čerčanech a Hospic sv. Štěpána v Litoměřicích. Teoretická část obsahuje základní pojmy z oblasti neziskového sektoru a finanční analýzy. Praktická část je zaměřena na hodnocení hospodaření vybraných organizací pomocí horizontální a vertikální analýzy a výpočtem poměrových ukazatelů za časové období 2008 -2013.

Klíčová slova : neziskový sektor, nestátní nezisková organizace, hospic, finanční analýza, rozvaha, výkaz zisků a ztrát, horizontální analýza, vertikální analýza

Hlavním cílem této diplomové práce je analýza hospodaření vybrané nestátní neziskové organizace. Vybrán byl Hospic Dobrého Pastýře, který sídlí v Čerčanech. Dílčím cílem práce je komparace hospodaření s obdobnou organizací, kterou je Hospic sv. Štěpána v Litoměřicích. U obou těchto nestátních neziskových organizací bude hodnoceno období 2008 -2013. Na základě výsledků finanční analýzy bude provedeno zhodnocení hospodaření a navrženy opatření pro zlepšení situace v daných organizacích.

Práce je rozdělena na tři části. První část, literární rešerše, se zabývá teoretickým východiskem, které jsou podstatné pro zpracování této práce. V literární rešerši jsou uvedeny pojmy, které souvisejí s neziskovým sektorem, neziskovými organizacemi a finanční analýzou. Pro zpracování literární rešerše byly využity zejména knižní publikace a internetové zdroje uvedené v seznamu použité literatury.

V druhé části, která je praktická, je zahrnuta charakteristika obou vybraných hospiců. U každého z nich je uvedena základní charakteristika, poskytované služby klientům a způsoby financování. Dále je zde provedena samotná finanční analýza, která obsahuje horizontální analýzu výkazu zisku a ztráty a rozvahy, vertikální analýzu výkazu zisku a ztráty a rozvahy, dílčí ukazatele (ukazatele autarkie, rentability, likvidity, aktivity, financování, investičního rozvoje a produktivity) a syntetické ukazatele (model BAMF, model KAMF). . Veškeré podkladové údaje byly čerpány z výročních zpráv organizací či od příslušných pracovníků hospiců, konkrétně z rozvah obou hospiců a výkazů zisků a ztrát za časové období 2008 -2013.

Závěrečná část je věnována hodnocení jednotlivých výsledků a jejich porovnání mezi vybranými organizacemi.

Dle provedené horizontální analýzy u Hospice Dobrého Pastýře bylo zjištěno, že aktiva a pasiva byla téměř ve všech posuzovaných letech klesající, výjimkou bylo období 2010/2009, kdy došlo k nárůstu o 2,66 %. Horizontální analýza nákladů poukazuje na to, že náklady z počátku posuzovaných let měly rostoucí charakter. Tento růst byl způsoben i tím, že hospic v roce 2008 zahájil svou činnost, tudíž náklady na vybavení a provoz byly ve vyšších hodnotách. Naopak od období 2011/2010 začly celkové náklady hospice klesat. Dle horizontální analýzy výnosů bylo zjištěno, že celkové výnosy měly téměř ve všech letech rostoucí charakter, což je velice pozitivní. Výjimkou bylo období 2012/2011, kdy celkové výnosy poklesly o 27,68 %. Vertikální analýzou aktiv bylo zjištěno, že ve hospicu je více zastoupen dlouhodobý majetek než oběžný. Největší podíl na majetku mají v jednotlivých letech stavby, jejichž podíl se pohybuje mezi 59 -71 %. Z pasiv je zřejmé, že ve spolku převažuje vlastní kapitál nad cizím. Nejvíce zastoupenou skupinou vlastního kapitálu je vlastní jmění. Vertikální analýza nákladů vypovídá o zastoupení nákladů v jednotlivých letech. Největší procentní podíl na celkových nákladech mají osobní náklady, do kterých patří náklady mzdové, náklady na sociální pojištění a sociální náklady. Dle vertikální analýzy výnosů

jsou zde nejvíce zastoupeny tržby za služby, které jsou hospicem poskytovány. Jejich procentní zastoupení se v jednotlivých letech pohybuje mezi 19- 52%.

Horizontální analýzou aktiv a pasiv Hospice sv. Štěpána bylo zjištěno, že aktiva i pasiva byla jako u Hospice Dobrého Pastýře, téměř ve všech posuzovaných letech klesající. Vyjímkou bylo období 2010/2009, kdy aktiva i pasiva vzrostly o 1,75 %. Dle horizontální analýzy nákladů lze konstatovat, že náklady tohoto hospice jsou po většinu sledovaných období rostoucí. Jediný pokles u celkových nákladů byl zaznamenán v období 2012/2011, kdy náklady klesly o 4,11 %.

Horizontální analýza výnosů poukazuje na to, že celkové výnosy hospice nemají stálý vývoj. Na počátku sledovaného období byly výnosy klesající, následně rostoucí. V posledním období došlo k nárůstu o 16 %, tudíž je možné předpokládat rostoucí charakter i nadále. Nejvíce zastoupená aktiva jsou dle vertikální analýzy dlouhodobá hmotná aktiva, která tvoří většinu majetku hospice, tudíž je možné říci, že je zde preferován dlouhodobý majetek nad oběžným. Z pasiv je největší položkou výsledek hospodaření minulých let, který zaujímá cca 94 -101 % z celkových pasiv hospice.

Největší položkou nákladů jsou mzdové náklady, které tvoří 47 -52 % celkových nákladů. Mezi nejvíce zastoupené výnosy můžeme zařadit platby od zdravotních pojišťoven, naopak výnosy ze ziskové části hospice zaujímají nejmenší procentní podíl, který se pohybuje ve výši 0,01 -0,26 %.

Dle ukazatelů autarkie dosahuje lepších výsledků Hospic Dobrého Pastýře. Ukazatel autarkie hlavní činnosti vychází u Dobrého Pastýře lépe, a to konkrétně tak, že je tento hospic ve více porovnávaných letech schopen financovat náklady z dosažených výnosů. Hospic sv. Štěpána dosáhl tohoto výsledku pouze v roce 2008. Ukazatel míry příjmů z neinvestiční dotace na neinvestičních příjmech vychází také lépe u Hospice Dobrého Pastýře, kde provozní dotace pokryjí cca 17 -37 % provozních příjmů.

Výsledky ukazatelů rentability poukazují na to, že opět lepších výsledků dosáhl Hospic Dobrého Pastýře v Čerčanech. Rentabilita nákladů doplňkové činnosti nabývala nejvyšší hodnoty 64,89 %, kdežto u Hospice sv. Štěpána jen 51,7 %. Ukazatel míry pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti vyšla opět lépe u Dobrého Pastýře, neboť zde byla ztráta z hlavní činnosti pouze ve dvou posuzovaných letech, u druhého hospice, sv. Štěpána, byla ztráta dosažena ve třech posuzovaných letech. Výsledky haléřové ukazatele se ani u jednoho Hospice příliš nelišily a nabývaly hodnot od 0,3 až 1,08. V obou případech bylo dosaženo doporučené hodnoty pouze v jednom posuzovaném roce, avšak hodnota ukazatele u Dobrého pastýře byla blíže k hodnotě doporučené. Ukazatel variátor nákladů dosáhl u Hospice Dobrého Pastýře téměř ve všech letech nižší hodnotu než jedna až na rok 2010, kdy byla dosažena hodnota 4,89. U hospice sv. Štěpána bylo ve všech letech dosaženo hodnot nižších než jedna.

Ukazatelé všech druhů likvidity (okamžité, pohotové a běžné) vyšly jednoznačně lépe u Hospicu

Dobrého Pastýře, kde se dosažené hodnoty pohybovaly okolo hodnot doporučených. Výsledky likvidit u Hospice sv. Štěpána vyšly ve všech sledovaných letech vyšší než jsou hodnoty doporučené. Zde by bylo vhodné udělat kroky vedoucí ke zlepšení výsledků těchto ukazatelů. Dle výsledků ukazatele pracovního kapitálu je možné konstatovat, že oba hospice mají k dispozici více kapitálu, než v daný okamžik potřebují. Jedinou výjimkou byl rok 2008, kdy Hospic Dobrého Pastýře dosáhl záporné hodnoty tohoto ukazatele.

Ukazatelé aktivity dosahují u obou hospiců podobných výsledků. Obrat kapitálu dosahuje vyšších hodnot u Hospice sv. Štěpána a naopak doba obratu kapitálu dosahuje lepších výsledků u Hospice Dobrého Pastýře. Rychlost obratu zásob dosahuje vyšších hodnot u hospice sv. Štěpána, kdy maximální hodnota byla ve výši 128,94.

Dle výsledků ukazatelů financování je možné konstatovat, že opět oba hospice dosáhly obdobných výsledků jednotlivých ukazatelů. Oba dva hospice, dle ukazatele míry finanční nezávislosti, můžeme považovat za finančně stabilní a dle ukazatele věřitelského rizika je možné říci, že jsou schopné dostát svým závazkům.

Ukazatel produktivity práce nabývá vyšších hodnot u Hospice Dobrého Pastýře. Nejvyšší hodnota byla ve výši 755 vytvořených peněžních jednotek na jednoho pracovníka. U hospice sv. Štěpána se nejvyšší hodnota pohybovala okolo 534 peněžních jednotek na jednoho pracovníka, což je téměř o 220 jednotek méně. Ukazatel míry zhodnocení celkového kapitálu pomocí přidané hodnoty dosáhl vyšších tudíž lepších hodnot u Hospice sv. Štěpána. Výsledky modelu BAMF lze považovat u obou hospiců za pozitivní, neboť hodnoty tohoto modelu ve všech posuzovaných letech dosáhly vyšších hodnot, než je hodnota jedna. Oproti tomu model KAMF dosáhl o trochu lepších výsledků u Hospice sv. Štěpána, kde je možné výsledky modelu ohodnotit jako dobré, kdežto u Hospice Dobrého Pastýře se výsledky mohou označit jako středně špatné až dobré.

Z výše uvedeného je možné konstatovat, že Hospic Dobrého Pastýře v Čerčanech dosahuje poněkud lepších výsledků téměř ve všech ukazatelích finanční analýzy a tudíž je jeho hospodaření považováno za efektivnější.

Hospic sv. Štěpána by měl dle názoru autorky práce zvážit provozování doplňkové činnosti, jelikož výnosy, které tato činnost přináší, jsou nejnižší ze všech dosahovaných výnosů. Pokud by hospic chtěl i nadále provozovat doplňkovou činnost, bylo by vhodné zvýšit hodnoty ukazatele rentability nákladů doplňkové činnosti a to například snížením nákladů na tuto činnost. Díky vysokým hodnotám ukazatelů likvidity autorka doporučuje využít volné finanční prostředky investováním do výnosnějších možností, mezi které můžeme zařadit například cenné papíry či snížit stav zásob.

Použité zdroje

BOUKAL, Petr. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2009, 303 s. ISBN 978-80-245-1650-9.

KISLINGEROVÁ, Eva a Olga MEDLÍKOVÁ. *Manažerské finance*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, xxxi, 714 s. Management (Grada). ISBN 80-717-9802-9.

KRAFTOVÁ, Ivana a Olga MEDLÍKOVÁ. *Finanční analýza municipální firmy*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2002, xii, 206 s. Management (Grada). ISBN 80-717-9778-2.

REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010, 188 s. ISBN 978-80-86929-54-5.

STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁTKOVÁ. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2004, 156 s. ISBN 978-80-7357-973-9.

ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011, 155 s. Management (Grada). ISBN 978-80-247-4041-6.